

Citation:

Fastyn, M. (2021). Nazewnictwo czarnogórskich klubów piłkarskich. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, 56, Article 2185. <https://doi.org/10.11649/sfps.2185>

Marcin Fastyn

(Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, Warszawa)

Nazewnictwo czarnogórskich klubów piłkarskich

I. Wprowadzenie

Praca ta stanowi jedną z części szerzej zakrojonego tematu dotyczącego nazw klubów piłkarskich w krajach słowiańskich. Jej przedmiotem są nazwy klubów piłkarskich Czarnogóry. Kraj ten jako niepodległe państwo istnieje w obecnym kształcie od czerwca 2006 roku, kiedy to w wyniku przeprowadzonego referendum ogłosił zerwanie federacji z Serbią. Zaledwie dwa miesiące później, w sierpniu, rozpoczęły się rozgrywki piłkarskie o mistrzostwo nowo powstałego kraju. Oczywiście nie były to początki czarnogórskiego futbolu w ogóle – te przypadają na rok 1922, kiedy to miejscowe drużyny zaczęły funkcjonować w ramach Królestwa Jugosławii. Obecnie czarnogórski system ligowy składa się z trzech poziomów. Są to: Telekom 1. CFL (10 drużyn) (*Telekom 1. CFL*, b.d.), Druga liga (również 10 drużyn) (*Druga liga*, b.d.) oraz Trzecia czarnogórska fudbalska liga, podzielona na trzy grupy według kryterium terytorialnego: północna (9 drużyn) (*Liga seniora*, b.d.), centralna (11 drużyn) (*Seniori*, b.d.) oraz południowa (7 drużyn) („Montenegrin Third League”, 2019). Daje to łączną liczbę 47 aktywnych drużyn ligowych i 46 klubów (jeden z klubów wystawił także drużynę rezerw).

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 3.0 PL License (creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/), which permits redistribution, commercial and non-commercial, provided that the article is properly cited. © The Author(s) 2021.

Publisher: Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences

[Wydawca: Instytut Sławistyki Polskiej Akademii Nauk]

II. Stan badań

Kwestie związane z onomastyką stricte piłkarską nie należą do najbardziej popularnych wśród badaczy. Na gruncie polskim udało mi się dotrzeć jedynie do pojedynczych prac poświęconych nazwom klubów piłkarskich. I tak, w roku 1999 ukazała się praca Wojciecha Wilczyńskiego *O nazwach polskich klubów piłkarskich występujących w ekstraklasie w latach 1927–1998* (Wilczyński, 1999). Autor analizuje w niej około stu nazw klubów występujących w którymś momencie swojej historii na najwyższym polskim poziomie rozgrywkowym. Takie rozwiązanie ma zarówno wady, jak i zalety. Z jednej strony przyjęcie takiego kryterium bardzo ogranicza możliwości analizy: w ekstraklasie występowały w zasadzie wyłącznie kluby z dużych miast, co za tym idzie, lwią część materiału nazewniczego – nazwy klubów z mniejszych miast, miasteczek i wsi – została pominięta i przynajmniej część typów nazewniczych nie miała szans na odnotowanie. Z drugiej strony diachroniczna analiza pozwala na łatwiejsze prześledzenie zmian w tendencjach nazewniczych i odnotowanie pewnych zjawisk niewidocznych z perspektywy synchronicznej. Warto także docenić, że to Wilczyński jako pierwszy ze znanych mi autorów poddał analizie nie tylko nazwy właściwe, ale również te stanowiące element nazw adresowych oraz oficjalnych skrótowców. W 2005 roku opublikowany został tekst Zenona Licy *Nazwy pomorskich klubów piłkarskich* (Lica, 2005). Autor zbadał nazwy współczesnych klubów piłkarskich zrzeszonych w Pomorskim Związku Piłki Nożnej, głównie czwarto- i piątoligowych – łącznie około 130 nazw. Rok później ukazała się praca *Nazwy warmińsko-mazurskich klubów piłkarskich* (Czyżak, 2006) autorstwa Kamila Czyżaka, który podobnej analizie poddał nazwy klubów z województwa warmińsko-mazurskiego. Z kolei w roku 2010 Kordian Kuczma przedstawił swoją koncepcję uniwersalnej typologii nazw klubów piłkarskich z całego świata (Kuczma, 2010).

Nieco liczniejsze są opracowania nazw klubów sportowych z innych dyscyplin (lub niestosujące w ogóle podziału na dyscypliny), które również mogą być źródłem cennych informacji dla uczonych chcących badać nazwy klubów piłkarskich. I tak w pracy *O stylu polskiej prasy sportowej* Stefana Reczka (Reczek, 1969) autor poświęcił jeden z podrozdziałów onomastyce sportowej. W studium *Nazwy polskich klubów sportowych* (Oźdżyński, 1973) Jan Oźdżyński analizuje nazwy polskich klubów zrzeszonych w pięciu pionach sportowych: kluby podległe CRZZ (organizowane przy zakładach pracy i związkach branżowych), kluby spółdzielczości pracy i rze-

miosła, uczelniane i studenckie, pionu MSW, a także wojskowe (łącznie 580 nazw w obrębie 1403 jednostek klubowych). Z kolei w artykule *Nazewnictwo polskich klubów i organizacji sportowych* Kazimierza Jaruszewskiego (Jaruszewski, 2000) autor jako główne kryterium przyjmuje, odmiennie niż jego poprzednicy, chronologię, wydzielając trzy główne okresy: do 1918 roku, lata dwudziestolecia międzywojennego i okupacji oraz okres powojenny (ten ostatni z dodatkowym wyróżnieniem podokresów: lat 1949–1956 oraz po 1989 roku). Dopiero przy omawianiu każdego z okresów zwraca uwagę na poszczególne typy semantyczne, zgodnie z podziałem zaproponowanym przez Ożdżyńskiego. Niewątpliwie cennym elementem tej pracy jest analiza frekwencyjna zbioru 1565 nazw w obrębie 2819 jednostek klubowych z końca XX wieku i wskazanie jego cech charakterystycznych. W roku 2007 ukazał się artykuł Bogusława Dunaja *Teoretyczne problemy onomastyki sportowej. Sposoby identyfikacji klubów* (Dunaj, 2007). Autor porusza w nim problemy związane z ustaleniem struktury nazewniczej identyfikującej daną drużynę oraz czynników wpływających na użycie jej poszczególnych wariantów. W 2015 opublikowana została praca Agnieszki Kijak *O nazwach klubów biegowych* (Kijak, 2015), w której autorka zauważa znaczną różnicę między systemem nazewniczym klubów oficjalnych i nieoficjalnych (w tym rodzinnych, towarzyskich i okazjonalnych) – wśród tych ostatnich znaczną rolę odgrywają gry językowe, słownictwo potoczne oraz konstrukcje retoryczno-dyskursywne. Na pograniczu obu grup tematycznych sytuuje się zjawisko opisane w pracy Kingi Zalejarz z 2007 roku, zatytułowanej *Nazwy drużyn piłkarskich w grze internetowej „Hattrick”* (Zalejarz, 2007). Autorka dzieli badany przez siebie materiał na nazwy wielowyrazowe, jednowyrazowe oraz nazwy zawierające skrótowiec, jednak brak w tej pracy bardziej szczegółowej analizy semantycznej.

Niestety pomimo poszukiwań nie udało mi się dotrzeć do żadnych opracowań poświęconych nazwom klubów sportowych Czarnogóry, zaś jedyne odnalezione przeze mnie teksty poruszające te zagadnienia na obszarze byłej Jugosławii mają charakter artykułów prasowych i ich przydatność w pracy naukowej jest mocno ograniczona. Nie znaczy to jednak, że nazwy klubów czarnogórskich nie były przedmiotem analizy w ogóle, a jedynie że dostępne środki nie pozwoliły mi w czasie przeprowadzonej kwerendy na ślad takich prac trafić. Być może pewne informacje z zakresu onomastyki można by znaleźć w pracach Dragana Perovića (Perović, 2007) oraz Bratislava Stojanovića i Dragišy Kovačevića (Stojanović & Kovačević, 1977) – poruszających przede wszystkim tematykę historyczną i sportową – jednak ich wyjątkowo skromny nakład oraz ograniczona dostępność uniemożliwiły mi do tej pory potwierdzenie lub wykluczenie tego faktu.

III. Budowa i funkcje nazw klubów piłkarskich

Jak podaje w swojej pracy Z. Lica (Lica, 2005, s. 381), wśród nazw klubów piłkarskich Pomorza obowiązuje następujący schemat budowy: S + [Fd] + Nm, gdzie S oznacza skrótowiec, Fd – dodatkową nazwę fakultatywną (określaną przez innych badaczy mianem nazwy właściwej), zaś Nm nazwę miejscowości, z której pochodzi klub. Schemat ten jest bardzo podobny również w pozostałych regionach Polski, a także w pozostałych krajach słowiańskich (nie jest to jednak schemat uniwersalny, inną postać przybiera chociażby w krajach anglojęzycznych i Skandynawii). Z. Lica zauważa, że w przypadku wypełnienia wszystkich pól schematu w użyciu potocznym pojawia się nazwa fakultatywna, natomiast jeśli jej brakuje, w użyciu potocznym funkcjonuje nazwa miejscowości i to ten toponim pełni wtedy funkcję identyfikacyjną.

B. Dunaj w swoim artykule (Dunaj, 2007, ss. 490–493) wskazuje nieco odmienne elementy konstrukcji nazwy, która może się składać z: nazwy miejscowości (M), skrótowca (S)¹, nazwy właściwej klubu (Nk) oraz nazwy sponsora/patrona klubu lub sekcji (Ns). Autor zwraca uwagę na różnice występujące w użyciu poszczególnych form w języku urzędowym oraz nieurzędowym. W ujęciu Dunaja forma urzędowa wymaga, obligatoryjnie, obecności skrótu zestawienia wchodzącego w skład nazwy organizacji sportowej oraz/lub skrótu opisującego jej osobowość prawną, a także nazwy miejscowości. Zastanawiać się można jedynie, czy w przynajmniej w niektórych sytuacjach obligatoryjnym staje się nie skrótowiec, ale jego rozwinięcie. Z kolei w sytuacjach nieurzędowych można wyszczególnić kilka schematów:

- 1) S + M, nierzadko redukowany do samej M (zwłaszcza w przypadku klubów z małych miejscowości, które nie mają rywala na swoim terenie);
- 2) S + Nk/Ns + M – w tekstach nieurzędowych najczęściej redukowany do Nk/Ns + M;
- 3) S + Nk + Ns + M (wariantywnie: S + Ns + Nk + M) – ten schemat nabrał popularności po roku 1989.

¹ Są to najczęściej literowce, utworzone od pierwszych liter zestawienia stanowiącego nazwę organizacji, choć możliwe są także skróty głoskowe oraz skróty mieszane, złożone z literowca i sylabowca (Ożdżyński, 1970, ss. 102–104).

W tekstach potocznych człon S jest pomijany, zaś pozostałe człony mogą zostać zredukowane nawet do pojedynczych członów Nk lub Ns, jeśli pozwala to na jednoznaczną identyfikację klubu. Oprócz tych głównych schematów mogą występować także schematy poboczne – rozbudowane dodatkowo o cyfrę (arabską bądź rzymską) w przypadku zespołów rezerw, względnie o dwie lub cztery cyfry dla zaznaczenia roku utworzenia klubu/drużyny. Wreszcie zdarzają się także przypadki występowania podwójnej nazwy klubu – ma to związek z łączeniem się klubów na skutek fuzji.

Powyższa analiza jest zgodna z wnioskami J. Ożdżyńskiego (Ożdżyński, 1973, s. 102), który zwraca uwagę na to, że nazwy klubów występują w różnych wariantach zapisu, w zależności od rodzaju tekstu, w którym się pojawiają. Różnicuje on nazwy pełne, oficjalne, złożone nazwy typu adresowego oraz nazwy skrócone do składników najbardziej niezbędnych z punktu widzenia operacji nazwotwórczej. Przedmiotem analizy niniejszej pracy będą nazwy właściwe (element Fd w ujęciu Licy lub Nk w ujęciu Dunaja), z uwzględnieniem także elementu S dla klubów, które nazwy właściwej nie posiadają.

Nazwa klubu pełni kilka funkcji. Jak wskazuje S. Reczek, podstawowym jej zadaniem jest identyfikacja i dyferencjacja. W dalszym, choć niekoniecznie mniej ważnym, aspekcie może być taka nazwa nośnikiem elementu uczuciowego, wyrazem lokalnego patriotyzmu, przynależności do określonej grupy lub przejawem utożsamiania się z konkretną postawą. W takim przypadku przyjmują określenie *funkcja tożsamościowa*. Może też – jako nazwa totemiczna – symbolizować przeniesienie postrzeganych jako pozytywne cech wybranego totemu na członków danego klubu (Reczek, 1969, s. 195). Na funkcję totemiczną wielu nazw, jak również na emocjonalny, intencjonalny i życzeniowy charakter nadanej nazwy zwraca uwagę także J. Ożdżyński (Ożdżyński, 1973, s. 105). W. Wilczyński wskazuje z kolei, że już na początkowym etapie organizowania analizowanych przez niego klubów pojawiły się tendencje do nadawania nazw charakterystycznych w funkcji desygnującej (Wilczyński, 1999, s. 117), tak by oprócz funkcji wskazującej nazwa zachowywała treść wyrazu pospolitego. Potwierdza też silne pozytywne nacechowanie uczuciowe takich nazw oraz fakt eksponowania w nich wartości mających w danej społeczności pozytywny wydźwięk.

W okresie po 1989 roku coraz częściej pojawiają się nazwy pełniące wyłącznie funkcje reklamowe (klub przyjmuje nazwę sponsorującej go firmy, zaś w razie zmiany sponsora zmieniana jest również nazwa), a także nazwy czysto humorystyczne, obecne prawie wyłącznie na najniższych poziomach

rozgrywek – dotyczy to klubów zakładanych jedynie dla rozrywki, niewiązanych się z planami długiego istnienia ani osiągnięcia jakichkolwiek sukcesów.

IV. Systematyka nazw klubów sportowych

W polskojęzycznej literaturze przedmiotu występuje szereg systemów klasyfikacji nazw klubów sportowych (w tym piłkarskich), które różnią się między sobą dość istotnie. Pozwolę sobie je pokrótce omówić poniżej.

1. Klasyfikacja S. Reczka

S. Reczek (Reczek, 1969, ss. 192–195) wyszczególnia sześć podstawowych grup nazw klubów. Pierwszą z nich są nazwy geograficzne. Wśród nich wyróżnione zostały następujące podkategorie: nazwy miast, nazwy krajów, nazwy dzielnic lub większych obszarów geograficznych, nazwy gór, nazwy rzek, a także nazwy mieszkańców miast i dzielnic. Drugą grupę stanowią nazwy zawodowe. Do nich zalicza Reczek nazwy ludzi wykonujących dany zawód, nazwy zakładów pracy oraz nazwy produktu lub minerału. Trzecią grupę – nazwy osobowe – stanowią „miana, nazwiska lub imiona postaci mitologicznych, historycznych lub znanych z innych powodów” (Reczek, 1969, s. 194). Do czwartej kategorii zaliczone zostały nazwy ze świata zwierzęcego, roślinnego i nazwy zjawisk natury, które według Reczka funkcjonują na zasadzie totemu. Piątą, różnorodną pod względem zarówno formalnym, jak i semantycznym, klasą są nazwy z dziedziny abstraktów. Do ostatniej grupy zaliczone zostały nazwy tradycyjnie wyspecjalizowanych grup ludzi.

2. Klasyfikacja J. Ożdżyńskiego

J. Ożdżyński w swojej klasyfikacji (Ożdżyński, 1973, ss. 104–121) wydziela trzy grupy zasadnicze, a w ich obrębie kolejne podgrupy. Jako pierwsze, w jego opinii najbardziej zróżnicowane i interesujące, wymienia nazwy-symbole. Grupa ta obejmuje następujące podgrupy: abstracta, nazwy przedmiotów i zjawisk natury o treści symbolicznej, nazwy mitologiczne, legendarne i historyczno-pamiętkowe, a także nazwy fantazyjne. Drugą grupą zasadniczą w ujęciu Ożdżyńskiego są nazwy specjalizacyjne. W tej klasie wyszczególnia on nazwy przedstawicieli zawodów i specjalności (w tym federacyjne i branżowe), nazwy

zakładów pracy – patronów klubowych, nazwy wytworu lub surowca związanego z produkcją zakładu, a także nazwy nawiązujące do barw klubowych (włączone do tej grupy ze względu na uwarunkowania organizacyjne). Ostatnią z grup zasadniczych stanowią nazwy lokalizujące (geograficzne), wśród których Ożdżyński wymienia nazwy miast i miejscowości, nazwy topograficzne, nazwy przedstawicieli miast i regionów oraz nazwy dzierzawcze. W ramach poszczególnych podgrup pojawiają się czasami także elementy klasyfikacji jeszcze niższego rzędu. Jest to niewątpliwie klasyfikacja bardziej szczegółowa niż u S. Reczka, pozwalająca na lepsze przedstawienie materiału – choć niektóre pojedyncze decyzje mogą się wydawać zbyt śmiało (jak chociażby umieszczenie nazw *Hejnał*, *Klakson*, *Sygnal* w podkategorii „nazwy z zakresu zjawisk przyrody” (Ożdżyński, 1973, s. 107) czy też omawianie nazw typu *Zjednoczeni*, *Pancerni*, *Skrzydłaci* w podkategorii nazw charakteryzujących ze względu na barwy klubowe (Ożdżyński, 1973, s. 114)).

3. Klasyfikacja W. Wilczyńskiego

W. Wilczyński (Wilczyński, 1999, ss. 122–127), odmiennie niż poprzednicy, jako kryterium nadrzędne klasyfikacji nazw właściwych przyjmuje język, z którego pochodzi dana nazwa. Na gruncie nazw klubów polskiej ekstraklasy wydziela pojedynczą nazwę angielską oraz liczniejsze łacińskie i polskie. Dopiero w dalszej kolejności wyszczególnia różne typy semantyczne. Wśród nazw łacińskich są to: choronimy, nazwy miast, nazwy jednostek wojskowych oraz apelatywy. Wśród nazw polskich, oczywiście najliczniejszych, autor wyróżnia: nazwy hydronimiczne; nazwy będące częścią innej nazwy; nazwy latynizowane sufiksem *-ia*; nazwy historyczne; nazwy symboliczne (wróżebne, życzeniowe); eponimy; nazwy będące nazwami mieszkańców; nazwy zakładowe (patronackie); nazwy administracyjne; nazwy kopalń, złóż oraz miejsc występowania bogactw naturalnych; nazwy historyczne dla klubu; wyrazy pospolite będące nazwami zawodów; nazwy resortowe; nazwy komponowane, a także niemieszczące się w żadnym schemacie określenie drużyny 22 pułku piechoty z Siedlec.

Osobno przedstawia Wilczyński klasyfikację skrótowców, wśród których wyróżnia: standardowe (określają typ organizacji), patronackie (miejskie, branżowe, środowiskowe, zakładowe i złożone), regionalne oraz zapożyczone z innych tradycji językowych.

4. Klasyfikacja Z. Licy

Z. Lica w swoim opracowaniu nazw klubów pomorskich (Lica, 2005, ss. 382–386), przyjmuje jeszcze inny, genetyczny punkt wyjścia. Wyróżnia on nazwy przeniesione (wskutek transonimizacji lub animizacji) oraz nieprzeniesione. Dopiero na kolejnym poziomie klasyfikacji wskazuje źródła, z których była zaczerpnięta nazwa: hydronimy, urbonimy, zlatynizowane toponimy, nazwy firm sponsorskich, nazwiska założycieli lub działaczy, nazwy klubów zagranicznych, a także nazwy odapelatywne. Bardzo cenna jest uwaga autora, że czasami motywacja semantyczna nazw może być myląca dla osób nieznających okoliczności ich powstania, lub wręcz zrozumiała tylko dla twórcy takiej nazwy.

5. Klasyfikacja K. Kuczmy

K. Kuczma (Kuczma, 2010, ss. 114–115) wyróżnia sześć głównych typów nazewniczych, zaś w każdym z nich kilka dalszych podtypów. Pierwszym typem są „nazwy związane ze sportem i charakterem klubu”. Wśród nich autor wymienia: ogólne odniesienia do sportu, nazwy nawiązujące do piłkarskiego charakteru klubu, cech charakterystycznych klubu, barw klubowych oraz innych dyscyplin sportu. Do drugiego typu według K. Kuczmy należą „nazwy – idee i symbole”, wśród których wyróżnione zostały „pozytywnie nacechowane nazwy pojęć abstrakcyjnych” oraz „zwierzęta, rośliny, zjawiska atmosferyczne itd. będące symbolami pozytywnie nacechowanych pojęć abstrakcyjnych lub przynależności etnicznej”. Typ trzeci to „nazwy geograficzne i etniczne”, wśród których autor wyróżnia: „odniesienia do miejskiego charakteru klubu”; „skrót, których elementem jest przymiotnik utworzony od nazwy miasta”; „dzielnice miast, w których znajduje się siedziba klubu”; „narody, regiony, kontynenty, rzeki, morza i inne elementy identyfikacji z krajem lub miastem będącym siedzibą klubu”, a także „etnonimy i inne określenia symbolizujące założenie klubu przez emigrantów”. Do typu czwartego – nazw związanych z gospodarką – autor zalicza nazwy firm będących sponsorem klubu, nazwy zawodów, „produkty, surowce, warsztaty pracy symbolizujące poszczególne grupy zawodowe”, odniesienia do związków z wojskiem i policją oraz odniesienia do związków ze szkolnictwem. Typ piąty to nazwy zaczerpnięte z historii, określające: postaci, zbiorowości, miejsca i symbole znane z mitologii i historii starożytnej, te same pojęcia znane z historii nowożytnej oraz odniesienia do historii klubu. Wreszcie do ostatniego typu – nazw zaczerpniętych z języków

obcych – autor zalicza nazwy zapożyczone z łaciny, nazwy zapożyczone z języka angielskiego oraz nazwy przejęte od już istniejących innych klubów.

Jest to klasyfikacja dość ogólna i niezbyt precyzyjna onomastycznie, czego zresztą autor jest świadomy (Kuczma, 2010, s. 114), jednak zarazem uniwersalna, pozwalająca – według autora – przypisać do odpowiednich typów praktycznie wszystkie nazwy klubów z całego świata (Kuczma, 2010, s. 113). Bez dalszych badań, uwzględniających przede wszystkim nazwy klubów z niższych poziomów rozgrywkowych, nie da się jednak tego stwierdzenia ani potwierdzić, ani obalić.

V. Przedstawienie zebranego materiału

Na potrzeby niniejszego artykułu posługuję się klasyfikacją semantyczną własnego autorstwa, zainspirowaną wyżej wspomnianymi typologiami. W przypadkach, kiedy w dostępnych źródłach pojawiają się rozbieżności dotyczące poprawnej formy nazwy klubu lub wyjaśnień jej pochodzenia, przyjmuję następującą hierarchię źródeł: priorytet przyznaję aktualnej oficjalnej stronie internetowej klubu lub aktualizowanemu nie wcześniej niż w sierpniu 2019 roku profilowi klubu w sieciach społecznościowych. Jeśli takiej strony nie ma lub nie jest ona przez dłuższy czas aktualizowana – źródłem staje się oficjalna strona internetowa Czarnogórskiego Związku Piłki Nożnej lub odpowiedniego związku regionalnego dla klubów niższych lig. Jeśli i taka strona nie jest aktualna, kolejnym źródłem jest Wikipedia – anglo- i serbskojęzyczna. Natomiast jeśli również i tam potrzebnej informacji brak, źródłem mogą być również konsultacje osobiste – bądź to ze specjalistami od krajowych rozgrywek (tu składam podziękowania p. Dušanowi Stamenkovićowi), bądź to z fanami konkretnej drużyny. Nazwy złożone wyodrębniam w osobną kategorię jedynie w przypadku równorzędności członów nazwy, w przeciwnym razie klasyfikuję je zgodnie z semantyką członu nadrzędnego.

1. Nazwy klubów pozbawione elementu nazwy własnej innej niż nazwa miejscowości, z której pochodzą

Nazewnictwo klubów tej grupy jest zdecydowanie najmniej ciekawe. W ich pełnych nazwach nazwa właściwa nie występuje lub, ewentualnie, w jej roli pojawia się nazwa miejscowości, z której dana drużyna pochodzi. Jeśli chodzi o skrótowce, to w pełnych nazwach drużyn z tej grupy występują jedynie dwa:

a) *FK (Fudbalski Klub* ‘klub piłkarski’), w miejscowościach Podgorica (1 liga), Berane, Gusinje, Petnjica, Pljevlja (3 liga północna), Igalo i Cetinje (3 liga południowa).

b) *OFK (Omladinski Fudbalski Klub* ‘młodzieżowy klub piłkarski’, choć widoczne są też konotacje z historyczną Omladiną, serbską i czarnogórską organizacją panslawistyczną z drugiej połowy XIX wieku), w miejscowości Petrovac (1 liga).

Jak widać, w tej grupie, stanowiącej 17% (8 z 46) badanego materiału, przeważają (75%) zespoły z najniższej klasy rozgrywkowej.

2. Nazwy klubów pochodzące od obiektów geograficznych

Na gruncie czarnogórskim można wyszczególnić następujące podtypy:

a) nazwy związane z rzekami:

– *Ibar* (Rožaje) – miasto Rožaje położone jest na obu brzegach przepływającej przez Czarnogórę, Serbię i Kosowo rzeki Ibar;

– *Ribnica* (Podgorica) – swoją nazwę klub zawdzięcza jednej z sześciu rzek przepływających przez miasto;

– *Sutjeska* (Nikšić) – Sutjeska to niezbyt długa (35 km) rzeka we wschodniej Bośni i Hercegowinie. Klub przybrał taką nazwę w 1945 roku, dla upamiętnienia Bitwy nad Sutjeską z 1943 roku, w której jugosłowiańscy partyzanci powstrzymali operację „Czarny” zjednoczonych sił Osi. W bitwie tej zginęła większość składu ówczesnej drużyny, noszącej wówczas nazwę *Hajduk (Istorijat, b.d.)*;

b) nazwy związane z jeziorami:

– *Jezero* (Plav) – nazwa odwołuje się do Jeziora Plawskiego, położonego w gminie Plav w północnowschodniej Czarnogórze;

c) nazwy związane z morzami lub ich częściami:

– *Adria* (Podgorica) – nazwa pochodzi od Morza Adriatyckiego (*FK-Adria, b.d.*), jednak nie z języka obowiązującego w Czarnogórze (*Jadransko more, Jadrán*), lecz z angielskiego (*Adriatic Sea*). Ten nietypowy stan rzeczy wynika z faktu, że klub został założony przez działaczy japońskich, którzy właśnie w Czarnogórze pragną szkolić młodych japońskich piłkarzy;

– *Otrant-Olympic* (Ulcinj) – pierwszy, nadrzędny człon tej nazwy pochodzi od Cieśniny Otranto oddzielającej Morze Adriatyckie od Morza Jońskiego w punkcie, gdzie wybrzeża Włoch i Albanii są do siebie najbardziej zbliżone. Tezę tę potwierdza fakt, że choć Ulcinj jest miastem czarnogórskim, to jednak

większość (ok. 60%) jego mieszkańców stanowią Albańczycy („Ulcinj”, 2019). Drugi, dopełniający człon nazwy najprawdopodobniej, choć nie udało mi się tego w pełni jednoznacznie ustalić, pochodzi, podobnie jak nazwa stadionu, na którym występuje drużyna, od klubowego sponsora;

d) nazwy związane z górami:

– *Crvena stijena* (Tološi, Podgorica) – od nazwy położonego niedaleko stadionu wzgórza, na szczycie którego znajdują się pozostałości twierdzy („FK Crvena Stijena”, 2019);

– *Dečić* (Tuzi) – od nazwy wzgórza wznoszącego się w pobliżu miejscowości („FK Dečić”, 2019);

– *Kom* (Podgorica) – od szczytu Kom Kučki w paśmie Komovi Gór Dynarskich („FK Kom”, 2019);

– *Komovi* (Andrijevica) – od nazwy pasma w Górach Dynarskich („FK Komovi”, 2019);

– *Lovćen* (Cetinje) – od nazwy pasma w Górach Dynarskich, na jednym z najwyższych szczytów którego znajduje się mauzoleum Piotra II Petrovića-Njegoša. Pasma Lovćen jest dla Czarnogórców tak istotne, że znalazło się również w tekście hymnu Czarnogóry – jest tam określane wprost jako „święty ołtarz”;

– *Orjen* (Herceg Novi) – od nazwy grupy górskiej, stanowiącej najwyższą część tzw. Pasma Nadmorskiego Gór Dynarskich („FK Orjen”, 2019);

e) nazwy związane z regionami i terytoriami:

– *Grbalj* (Radanovići) – pochodzi od nazwy czarnogórskiej żupy znajdującej się między Budwą a półwyspem Ljuštica. Radanovići są położone w centrum żupy, na granicy między Górnym a Dolnym Grbaljem („Grbalj”, 2019);

– *Polimlje* (Murino) – nazwa określająca historyczny i geograficzny region położony w dorzeczu rzeki Lim („Polimlje”, 2019);

– *Zeta* (Golubovci) – nazwa ta może być motywowana na kilka sposobów. Może się odwoływać do czarnogórskiej rzeki, długości około 90 km, prawego dopływu Moračy, choć tę wersję jestem skłonny odrzucić – znacznie bliżej Golubovców przepływa właśnie Morača i wydaje się, że gdyby założyciele klubu chcieli się odwołać do rzeki, wybraliby ją. Innymi wytłumaczeniami są Równina Zety, której największą miejscowością są Golubovci (co ciekawe, sama rzeka Zeta wcale nie płynie przez Równinę Zety...), a także – co moim zdaniem jest najbardziej prawdopodobne – nazwa średniowiecznego księstwa

rociągniętego się na terytorium współczesnej Czarnogóry i częściowo Albanii od XI do XV wieku. Dodatkowym argumentem wspierającym tę teorię jest fakt, że w herbie klubu („FK Zeta”, 2019) znajduje się wilk z herbu dynastii Bałsićów władających Zetą od ok. 1360 do 1421 roku („Zeta under the Bałsići”, 2019);

f) nazwy związane z miejscowościami, ich dzielnicami i osiedlami:

– *Brskovo* (Mojkovac) – nazwa pochodzi od niewielkiej (ok. 300 mieszkańców) miejscowości leżącej w gminie Mojkovac, która w XIII wieku była ważnym ośrodkiem wydobywania rud srebra („Brskovo (Mojkovac)”, 2019);

– *Drezga* (Podgorica) – nazwa pochodzi od miejsca zwanego Drezga, w pobliżu Podgoricy, którego aktualnego statusu prawnego nie udało mi się jednoznacznie ustalić – na podstawie spisu obiektów sportowych Podgoricy (*Sport*, b.d.) oraz aktualnego profilu klubu na stronie Czarnogórskiego Związku Piłki Nożnej (*Drezga*, b.d.) przyjmuję na potrzeby niniejszego tekstu, że jest to dawna niezależna miejscowość obecnie wcielona w administracyjne granice Podgoricy;

– *Titograd* (Podgorica) – nazwa tej drużyny wbrew pozorom nie jest w pełni jasna i jednoznaczna. Zgodnie z informacjami dostępnymi na stronie internetowej klubu brzmi ona *Titograd* i w takim przypadku w oczywisty sposób nawiązuje do historycznej nazwy Podgoricy i czasów największych osiągnięć klubu (*O nama*, 2019). Z drugiej jednak strony na oficjalnej stronie CzZPN w tabelach drużyna występuje jako OFK Titograd z Podgoricy (*OFK Titograd*, b.d.), jako jedyny klub zachowujący swój skrótowiec – co sugerowałoby, że w tym przypadku, w przeciwieństwie do innych nazw, jest on nieodłącznym elementem nazwy właściwej. W takim zaś przypadku należałoby potraktować nazwę „OFK Titograd” z Podgoricy jako nazwę pochodzącą nie od dawnej nazwy miasta Podgorica, lecz od dawnej nazwy drużyny piłkarskiej OFK z (ówczesnego) Titogradu, której tradycje kontynuuje obecny zespół;

– *Zabjelo* (Podgorica) – nazwa pochodzi od nazwy dzielnicy położonej na przedmieściach Podgoricy.

Nazwy pochodzące od obiektów geograficznych stanowią 41% (19 z 46) nazw klubów piłkarskich Czarnogóry.

3. Nazwy utworzone od charakterystycznych budowli

a) nazwy utworzone od zakładów pracy:

– *Arsenal* (Tivat) – nazwa pochodzi od miejscowej stoczni im. Savy Kovačevića, zwanej przez mieszkańców miasta potocznie „Arsenałem” („FK Arsenal Tivat”, 2019).

4. Nazwy utworzone od wyrazów nazywających ludzi

a) nazwy odwołujące się do imienia lub nazwiska konkretnej osoby:

– *Ilarion* (Golubovci) – nazwa ta, zgodnie z informacją udzieloną mi przez przedstawicieli klubu, przywołuje postać Ilariona Šišojevića, pierwszego władcy Zety, mianowanego w 1220 roku przez św. Sawę („Ilarion (episkop zetski)”, 2018);

– *Obilić* (Herceg Novi) – nazwa przywołująca postać Miloša Obilića, legendarnego serbskiego uczestnika bitwy na Kosowym Polu, który zabił tureckiego sułtana Murada I;

b) nazwy związane z mieszkańcami miejscowości lub regionu:

– *Bokelj* (Kotor) – nazwa ta oznacza ‘mieszkańca Zatoki Kotorskiej’ (w miejscowym języku – *Boka kotorska*) i podkreśla związek klubu z lokalną społecznością;

– *Gorštak* (Kolašin) – nazwa oznacza ‘górala’; Kolašin leży na wysokości 954 m n.p.m. i jest jednym z głównych kurortów górskich Czarnogóry;

– *Karioke* (Podgorica) – nazwa ta, najprawdopodobniej, przywołuje potoczną portugalską nazwę mieszkańca Rio de Janeiro – *Carioca* („Carioca”, b.d.) i, jak można się domyślać, wyraża chęć naśladowania piłkarskich umiejętności Brazylijczyków;

c) nazwy związane z nazwami profesji:

– *Borac* (Bijelo Polje) – oznacza dosłownie ‘wojownika, bojownika’ i nawiązuje do czasów II wojny światowej, kiedy to Bijelo Polje było jednym z głównych ośrodków antyfaszystowskiego ruchu oporu w Czarnogórze („Bijelo Polje”, 2019);

– *Hajduk* (Bar) – nazwa ta jest popularna na Półwyspie Bałkańskim i odwołuje się do tradycji walki z tureckimi najeźdźcami w okresie od XVI do początku XIX wieku;

– *Mornar* (Bar) – dosłownie oznacza ‘marynarza’; Bar jest miastem portowym na wybrzeżu Morza Adriatyckiego;

– *Rudar* (Pljevlja) – dosłownie oznacza ‘górnika’; pod Pljevljami znajduje się największa w Czarnogórze kopalnia węgla kamiennego.

Nazwy klubów odwołujące się do wyrazów nazywających ludzi stanowią blisko 20% zebranego materiału (9 nazw spośród 46).

5. Nazwy odwołujące się do abstrakcyjnych uczuć i relacji międzyludzkich

- *Bratstvo* (Ljajkovići) – oznacza ‘braterstwo’;
- *Fair Play* (Bijelo Polje) – pochodzi z angielskiego i oznacza ‘czystą, uczciwą grę’;
- *Jedinstvo* (Bijelo Polje) – oznacza ‘jedność’;
- *Polet stars* (Nikšić) – wyraz *polet* ma kilka znaczeń, w tym przypadku, jak zostałem poinformowany, chodzi o ‘wewnętrzne pragnienie, które porusza człowieka lub grupę ludzi’, ‘entuzjizm’ – choć również znaczenie ‘lot’ jako wyraz dążenia do niełatwych, dalekosiężnych celów nie byłoby sprzeczne z tendencjami nazewniczymi. Drugi człon nazwy pochodzi z języka angielskiego i oznacza ‘gwiazdy’, jednak w tym przypadku nie w sensie astronomicznym, lecz przenośnym – ‘wybitnych sportowców’;
- *Sloga* (Bar, Radovići) – oznacza ‘zgodę, zgodność’.

Nazwy należące do tej kategorii stanowią 13% zbioru (6 z 46).

6. Nazwy związane z pojęciem czasu

- *Budućnost* (Podgorica) – dosłownie oznacza ‘przyszłość’;
- *Mladost DG* (Podgorica) – nazwa złożona, jej główny człon oznacza ‘młodość’, natomiast skrótowiec określający odwołuje się do dzielnicy miasta, z której pochodzi drużyna (Donja Gorica).

W obu przypadkach widoczne jest pozytywne wartościowanie wykorzystanych wyrazów – przyszłość to okres, od którego oczekuje się, że będzie lepszy od teraźniejszości i przeszłości, który wiąże się z nadzieją, optymizmem i rozwojem. Natomiast młodość – to ten okres życia, w którym człowiek ma nie tylko najwięcej sił, entuzjazmu i wigoru, ale także wiele czasu, by móc z nich korzystać.

7. Nazwy zawierające element znaczeniowy ‘światło’, ‘jasność’, ‘ogień’

- *Iskra* (Danilovgrad) – oznacza ‘iskrę’.

Jasność i światło to pojęcia, które kojarzą się pozytywnie – podobnie jak i ogień. Iskra rozjaśnia ciemności, może się stać początkiem ogniska, które

przyniesie zarówno światło, jak i ciepło. Bez wątplenia jest to nazwa nacechowana pozytywnie. Można się też doszukiwać dodatkowego skojarzenia z szybkością przemierzczającej się iskry².

VI. Analiza statystyczna

1. Analiza całościowa

Typ nazwy	Liczba nazw	Udział procentowy
nazwy pochodzenia geograficznego, w tym:	19	41,3%
– od nazw gór i wzgórz	6	
– od nazw miejscowości	4	
– od nazw rzek	3	
– od nazw regionów	3	
– pozostałe łącznie	3	
nazwy pochodzące od nazw osób, w tym:	9	19,6%
– od nazw profesji	4	
– od nazw mieszkańców	3	
– od imion lub nazwisk konkretnych osób	2	
skrótowce bez nazwy właściwej	8	17,4%
nazwy pochodzące od abstrakcyjnych relacji międzyludzkich	6	13,0%
nazwy związane z pojęciem czasu	2	4,3%
nazwy z elementem znaczeniowym 'światło', 'ogień'	1	2,2%
nazwy utworzone od nazw budowli	1	2,2%

Powyższe zestawienie jasno wskazuje, że na gruncie czarnogórskim można wyszczególnić jeden typ dominujący oraz trzy główne typy poboczne. Najczęściej nazwy klubów są tworzone od nazw geograficznych, co podkreśla związek drużyn z konkretnym miejscem istotnym dla lokalnej tożsamości. Warto też zauważyć, że wśród tej grupy nazw najliczniejsze są nazwy przejęte od nazw gór i wzgórz, co jest trafnym odbiciem czarnogórskiego krajobrazu. Drugą istotną

² Za tę uwagę dziękuję prof. dr hab. Marioli Jakubowicz.

grupą są nazwy pochodzące od nazw osób. Tu przeważają odwołania do nazw profesji – zawodów bądź to powszechnych wśród miejscowej ludności, bądź to związanych z historią regionu, w tym toczących się tu walk niepodległościowych. W podgrupie nazw pochodzących od nazw mieszkańców oprócz tych pełniących funkcję tożsamościową i podkreślających związek klubu z danym regionem pojawia się również jedna nazwa symboliczna, życzeniowa, podkreślająca chęć naśladownictwa. Trzecia grupa nazw właściwych odnosi się do abstrakcyjnych pojęć określających relacje międzyludzkie o nacechowaniu pozytywnym – są to również nazwy symboliczne. Trzeba odnotować także dość liczną grupę klubów nieposiadających nazwy właściwej, dla których nazwą identyfikującą jest nazwa miejscowości, z której pochodzą. Ten typ nazewnictwa jest najczęściej spotykany w najniższej klasie rozgrywkowej.

2. Analiza regionalna

Dla potrzeb tej analizy przyjmuję podział zgodny ze stosowanym przez CzZPN – na Północ (Andrijeвица, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Mojkovac, Murino, Petnica, Plav, Pljevlja, Rožaje), Centrum (Danilovgrad, Golubovci, Kolašin, Ljajkovići, Nikšić, Podgorica, Tuzi) oraz Południe (Bar, Cetinje, Herceg Novi, Igalo, Kotor, Petrovac, Radanovići, Radovići, Tivat, Ulcinj) – choć zastrzegam, że granice podziału nie przebiegają równoleżnikowo, a raczej skośnie, równoległe do wybrzeża. W tabeli stosuję także numerację poszczególnych typów zgodnie z kolejnością w części opisującej materiał.

Region	Typ 1	Typ 2	Typ 3	Typ 4	Typ 5	Typ 6	Typ 7	Łącznie
Północ	4	5	0	2	2	0	0	13
Centrum	1	10	0	3	2	2	1	19
Południe	3	4	1	4	2	0	0	14

Oczywiście trudno o wyciąganie jednoznacznych i stanowczych wniosków, ponieważ poszczególne grupy, choć zbliżonej wielkości, są jednak stosunkowo nieliczne. Jednakże da się zauważyć pewne prawidłowości:

a) kluby bez nazwy właściwej (w skali kraju – 17,4%) pojawiają się prawie wyłącznie w strefach północnej i południowej (gdzie stanowią odpowiednio 30,8% oraz 21,4%), natomiast prawie wcale nie występują w najliczniej reprezentowanej strefie centralnej (5,3%);

b) w strefie centralnej widać pewną nadreprezentację nazw pochodzących od nazw geograficznych – stanowią one 52,6% całości, podczas gdy w skali kraju ich udział wynosi 41,3%. Analogicznie, strefa centralna stanowi również 52,6% nazw tego typu, podczas gdy należałoby oczekiwać wartości bardziej zbliżonych do 33%;

c) w strefie południowej nieco częściej (28,6% względem ogólnokrajowych 19,6%) pojawiają się nazwy utworzone od nazw określających ludzi;

d) zarówno nazwy pochodzące od wyrazów związanych z pojęciem ‘czasu’, jak i nazwy pochodzące od wyrazów z elementem semantycznym ‘światło’, ‘ogień’ występują wyłącznie wśród klubów strefy centralnej. Ich liczba jest jednak na tyle niska, że to powiązanie może być wyłącznie kwestią przypadku.

VII. Wnioski

Przeprowadzona analiza pokazuje, że czarnogórskie nazewnictwo klubów piłkarskich jest dość wyraźnie zróżnicowane – w zależności od sposobu interpretacji od 85% (39 z 46) aż do 98% (45 z 46) klubów występujących w rozgrywkach sezonu 2019/20 ma swoje unikatowe nazwy, pozwalające na identyfikację wyłącznie na podstawie nazwy właściwej, lub w razie jej braku – nazwy miejscowości. Udało się także stwierdzić, że większość (co najmniej 61%) nazw pełni funkcję tożsamościową, nawiązując bądź to do nazw geograficznych lub budynków związanych z konkretnym miastem lub regionem, bądź do nazw osób i profesji charakterystycznych dla danego miasta lub regionu. Dalsze wnioski wymagać będą analizy porównawczej z nazewnictwem pozostałych krajów słowiańskich, które to badania już podjąłem.

Bibliografia

- Bijelo Polje. (2019, listopad 21). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Bijelo_Polje&oldid=922339970
- Brskovo (Mojkovac). (2019, wrzesień 23). W *Wikipedia*. [https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%91%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE_\(%D0%9C%D0%BE%D1%98%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86\)&oldid=22150980](https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%91%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE_(%D0%9C%D0%BE%D1%98%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86)&oldid=22150980)

- Carioca. (b.d.). W *Dicionário Online de Português*. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://www.dicio.com.br/carioca/>
- Czyżak, K. (2006). Nazwy warmińsko-mazurskich klubów piłkarskich. *Rozprawy Naukowe i Zawodowe PWSZ w Elblągu*, 2006(1), 173–186.
- Drezga. (b.d.). Fudbalski savez Crne Gore. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://fscg.me/klubovi/drezga-48454/?cid=2770945>
- Druga liga. (b.d.). Fudbalski savez Crne Gore. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://fscg.me/takmicenja/druga-liga/>
- Dunaj, B. (2007). Teoretyczne problemy onomastyki sportowej: Sposoby identyfikacji klubów. W A. Cieślukowa, B. Czopek-Kopciuch, & K. Skowronek (Red.), *Nowe nazwy własne – nowe tendencje badawcze* (ss. 489–494). Wydawnictwo PANDIT.
- FK-Adria. (b.d.). FK Adria Official Homepage. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://fkadria.eu/en/fk-adria/>
- FK Arsenal Tivat. (2019, maj 27). W *Wikipedia*. https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%A4%D0%9A_%D0%90%D1%80%D1%81%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D0%BB_%D0%A2%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D1%82&oldid=21923960
- FK Crvena Stijena. (2019, wrzesień 28). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=FK_Crvena_Stijena&oldid=918421812
- FK Dečić. (2019, listopad 4). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=FK_De%C4%8Di%C4%87&oldid=924545711
- FK Kom. (2019, październik 7). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=FK_Kom&oldid=920057134
- FK Komovi. (2019, maj 30). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=FK_Komovi&oldid=899527289
- FK Orjen. (2019, wrzesień 28). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=FK_Orjen&oldid=918421797
- FK Zeta. (2019, wrzesień 20). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=FK_Zeta&oldid=916785760
- Grbalj. (2019, marzec 26). W *Wikipedia*. <https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%93%D1%80%D0%B1%D0%B0%D1%99&oldid=21765880>
- Ilarion (episkop zetski). (2018, październik 29). W *Wikipedia*. [https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%98%D0%BB%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BE%D0%BD_\(%D0%B5%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%BF_%D0%B7%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8\)&oldid=21009394](https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%98%D0%BB%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BE%D0%BD_(%D0%B5%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%BF_%D0%B7%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B8)&oldid=21009394)
- Istorijat. (b.d.). FK Sutjeska Nikšić: Oficjalni sajt. <http://www.fkstjeska.me/istorijat>
- Jaruszewski, K. (2000). Nazewnictwo polskich klubów i organizacji sportowych. W M. Czachorowska & Ł. M. Szewczyk (Red.), *Onomastyka polska a nowe kierunki językoznawcze: Materiały z XI ogólnopolskiej konferencji onomastycznej 15–17 czerwca 1998 Bydgoszcz–Pieczyska* (ss. 223–234). Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Pedagogicznej.

- Kijak, A. (2015). O nazwach klubów biegowych. *Polonica*, 2015(35), 199–207. <https://doi.org/10.17651/POLON.35.16>
- Kuczma, K. (2010). Nazwy klubów piłkarskich – próba typologii. *Sport Wyczynowy*, 2010(1), 113–128.
- Lica, Z. (2005). Nazwy pomorskich klubów piłki nożnej. W J. Ignatowicz-Skowrońska (Red.), *Nazewnictwo na pograniczach* (ss. 379–387). Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego.
- Liga seniora. (b.d.). FSCG: Udruženje klubova Sjever. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://sjevernaregija.me/seniori/>
- Montenegrin Third League. (2019, listopad 18). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Montenegrin_Third_League&oldid=926802923
- O nama. (2019, sierpień 13). OFK Titograd Podgorica. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://www.ofktitograd.me/o-nama/>
- OFK Titograd. (b.d.). Fudbalski savez Crne Gore. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://fscg.me/klubovi/ofk-titograd-49940/?cid=2769958>
- Ożdżyński, J. (1970). *Polskie słownictwo sportowe*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich; Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
- Ożdżyński, J. (1973). Nazwy polskich klubów sportowych. *Rocznik Naukowo-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie*, 47, 99–124.
- Perović, D. (2007). *Fudbalski klubovi u Crnoj Gori*. Pobjeda.
- Polimlje. (2019, sierpień 20). W *Wikipedia*. <https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D1%99%D0%B5&oldid=22091870>
- Reczek, S. (1969). O stylu polskiej prasy sportowej. *Rocznik Naukowo-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie*, 1969(4(6)), 191–218.
- Seniori. (b.d.). Udruženje klubova Sjever. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://srednjaregija.me/liga-seniora/>
- Sport. (b.d.). Glavni Grad Podgorica. Pobrano 25 listopada 2019 z <http://podgorica.me/sport/>
- Stojanović, B., & Kovačević, D. (1977). *Jugoslovenski fudbalski klubovi*. Borba; OOUR Agencija za ekonomsku propagandu.
- Telekom 1. CFL. (b.d.). Fudbalski savez Crne Gore. Pobrano 25 listopada 2019 z <https://fscg.me/takmicenja/telekom-1-cfl/>
- Ulcinj. (2019, październik 4). W *Wikipedia*. <https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%A3%D0%BB%D1%86%D0%B8%D1%9A&oldid=22222669>
- Wilczyński, W. (1999). O nazwach polskich klubów piłkarskich występujących w ekstraklasie w latach 1927–1998. *Prace Językoznawcze*, 1999(1), 116–127.
- Zalejarz, K. (2007). Nazwy drużyn piłkarskich w grze internetowej „Hattrick”. *Poznańskie Studia Polonistyczne*, 2007(14), 105–116.
- Zeta under the Bašići. (2019, czerwiec 6). W *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Zeta_under_the_Bal%C5%A1i%C4%87i&oldid=900624297

The Names of Montenegrin Football Clubs

Summary

This article analyses the names of the Montenegrin football clubs taking part in the 2019/20 league competitions. The semantic analysis of their names presented in the study indicates that the most popular pattern is the use of a geographical name (the name of a mountain, river, lake, etc.). Other significant patterns are the use of the names of people (including the names of occupations, inhabitants of a particular region, or famous people associated with the region) and the names of abstract relations between people. Some clubs, mostly from the lowest level in the league system, use only an acronym and the name of their town/village.

Nazewnictwo czarnogórskich klubów piłkarskich

Streszczenie

Autor analizuje nazwy czarnogórskich klubów piłkarskich uczestniczących w rozgrywkach sezonu 2019/20. Analiza semantyczna pokazuje, że najbardziej popularnym schematem nazewniczym jest użycie nazwy geograficznej (nazwy gór, rzek, jezior itp.). Inne istotne schematy wykorzystują nazwy ludzi (w tym nazwy zawodów, mieszkańców regionów i sławnych ludzi związanych z regionem), a także nazwy abstrakcyjne relacji międzyludzkich. Niektóre kluby, zwłaszcza z najniższego poziomu rozgrywkowego, używają wyłącznie skrótowca oraz nazwy miejscowości, w której funkcjonują.

Keywords: names of football clubs; Montenegro; onomastics; semantics

Słowa kluczowe: nazwy klubów piłkarskich; Czarnogóra; onomastyka; semantyka

Marcin Fastyn, Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4726-476X>

Correspondence: marcin.fastyn@ispan.waw.pl

The preparation of this article was financed within the statutory activities of the Institute of Slavic Studies, Polish Academy of Sciences.

Competing interests: The author is the Editorial Secretary of this journal.

Publication history: Received: 2019-11-25; Accepted: 2021-02-01; Published: 2021-11-21